

3. Про оперативно-розшукову діяльність : закон України від 18.02.1992. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.

4. Про організацію взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень : наказ МВС України від 14.08.2012 № 700 // Ліга:Закон : правовий портал. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MVS391.html (дата звернення: 18.11.2019).

Одержано 19.11.2019

УДК 342.56

Валерія Іллівна ВАСИЛЬЄВА,

курсант групи Ф1-201 факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Тетяна Іванівна ГУДЗЬ,

професор кафедри конституційного і міжнародного права

факультету № 4 Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат юридичних наук, доцент

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Протягом останніх років процеси державотворення в Україні значно прискорилися. Європейський вектор розвитку країни неможливий без глибокого реформування правоохоронної системи, що, в свою чергу, потребує пошуку нових, більш ефективних форм та методів контролю за діяльністю правоохоронних органів держави, до яких відносяться і підрозділи Національної поліції. Адже досвід діяльності поліцейських служб у більшості розвинених демократичних країн упевнено доводить, що контроль суспільства за діяльністю поліцейських є запорукою недопущення ними зловживання владою і забезпечення дотримання ними законності в своїй діяльності. Отже, метою роботи є висвітлення організаційно-правових форм громадського контролю за діяльністю органів і підрозділів Національної поліції України.

Громадський контроль поряд з іншими видами державного і міжнародного контролю є однією із форм контрольної діяльності суспільства. У демократичних державах народ як джерело влади здійснює публічну владу безпосередньо і через систему інститутів. Отже, саме народ має право здійснювати окремий різновид публічної діяльності – контрольну функцію.

Здійснення громадського контролю можливе і за діяльністю Національної поліції України. При цьому необхідно звернути увагу на те, що «початкові умови» для запровадження суспільного моніторингу за діяльністю влади були не найкращими, що зумовлено впливом радянських стереотипів мислення щодо результативності такого контролю. У більшості пострадянських держав громадський контроль зводиться до діяльності соціальних груп, які об'єднують професіоналів (адвокатів, соціальних працівників), а також асоціацій, що займаються правозахисною діяльністю на оплатних засадах чи у порядку волонтерських ініціатив. Розвиненою є практика функціонування громадських рад при органах поліції. Так чи інакше, але враховуючи позиції науковців, можна дійти висновку, що по-перше, громадський контроль здійснюється саме громадськістю, і, по-друге, що сутність здійснення громадського контролю полягає саме у здійсненні контролю щодо виконання соціальних завдань, безпосередньо пов'язаних із захистом та реалізацією прав і свобод людини і громадянина, а також із задоволенням та узгодженням соціальних потреб та інтересів населення.

Отже, удосконалення засобів громадського контролю та обмеження втручання держави в життя громадян сприяє зміцненню контрольованості влади. Здійснення такого контролю обґрунтовується тим, що громадськість має право отримувати інформацію про результати виконання органами державної влади, у т. ч. й Національною поліцією, наданих їм повноважень.

Можливість здійснення громадського контролю знайшла своє закріплення у ст. 86 Закону України «Про Національну поліцію» (далі – Закон), в якій вказується, що «з метою інформування громадськості про діяльність поліції керівник поліції та керівники територіальних органів поліції раз на рік готують та опубліковують на офіційних веб-порталах

органів поліції звіт про діяльність поліції» і «щорічний звіт про діяльність поліції та територіальних органів поліції повинен містити аналіз ситуації зі злочинністю в країні чи регіоні відповідно, інформацію про заходи, які вживалися поліцією, та результати цих заходів, а також інформацію про виконання пріоритетів, поставлених перед поліцією та територіальними органами поліції відповідними поліцейськими комісіями». Також законодавством передбачена така форма громадського контролю, як прийняття резолюції недовіри керівникам органів поліції, що є вагомою підставою для їх звільнення із займаних посад (ст. 87 Закону).

Частково функцією громадського контролю можна вважати і звітування керівників територіальних органів поліції перед відповідними органами місцевого самоврядування. Так, відповідно до ст. 88 Закону, керівники таких органів поліції повинні не менше одного разу на два місяці проводити відкриті зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування на рівнях областей, районів, міст та сіл з метою налагодження ефективної співпраці між поліцією та органами місцевого самоврядування і населенням. Водночас, ми вважаємо, що найбільш інноваційним і актуальним у нашій державі є залучення громадськості до розгляду скарг на дії чи бездіяльність поліцейських та спільні проекти з громадськістю, які мають своїм підґрунтям ст. 89 та 90 Закону України «Про Національну поліцію».

Спираючись на викладене вище, можемо стверджувати, що на даному етапі розвитку нашої держави має місце законодавче закріплення можливості здійснення громадського контролю за діяльністю Національної поліції, який виступає дієвим важелем впливу на неї. Проте, питання щодо удосконалення діяльності Національної поліції не втрачають своєї актуальності. Проведення подальших реформ у правоохоронній сфері сприятиме підвищенню довіри населення до поліції, а також сприятиме забезпеченню законності в її діяльності.

Одержано 19.11.2019

